

## POSTANOWIENIE

Dnia 31 maja 2017r.

Sąd Rejonowy w Ostrzeszowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Małgorzata Wierzba-Golicka
-----------------	--------------------------------

Protokolant:	Stażysta Kalina Rzepecka-Tomczyk
--------------	----------------------------------

po rozpoznaniu w dniu 31 maja 2017r. w Ostrzeszowie

na rozprawie

sprawy z wniosku J. Z., M. Z.

z udziałem (...) S.A. w G., Skarbu Państwa - Starosty Ostrzeszowskiego

o ustanowienie służebności przesyłu

postanawia:

1. ustanowić służebność przesyłu na rzecz uczestnika postępowania (...) S.A. w G. na nieruchomości położonej w P., gmina G., stanowiącej działkę nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Ostrzeszowie prowadzi księgę wieczystą (...), polegającą na korzystaniu z nieruchomości w zakresie dostępu, przechodu, przejazdu, konserwacji, naprawy i modernizacji linii elektroenergetycznej średniego napięcia 15 kV, której przebieg oznaczono na załączniku nr 1c do opinii biegłego z zakresu geodezji i kartografii J. K. z dnia 28 grudnia 2011r.;
2. opinię biegłego z zakresu geodezji i kartografii J. K. z dnia 28 grudnia 2011r. uczynić integralną częścią niniejszego postanowienia;
3. oddalić wniosek w pozostałym zakresie;
4. zasądzić od uczestnika postępowania (...) S.A. w G. solidarnie na rzecz wnioskodawców J. Z. i M. Z. kwotę 971,- ( dziewięćset siedemdziesiąt jeden ) złotych tytułem wynagrodzenia za ustanowienie służebności;
5. oddalić wniosek wnioskodawców J. Z. i M. Z. o zasądzenie kosztów procesu,
6. ustalić, iż strony ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie;
7. nakazać pobrać solidarnie od wnioskodawców J. Z. i M. Z. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Ostrzeszowie kwotę 3337,95 ( trzy tysiące trzysta trzydzieści siedem 95/100 ) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych;

8. nakazać pobrać solidarnie od uczestnika postępowania (...) S.A. w G. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Ostrzeszowie kwotę 4037,95 ( cztery tysiące trzydzieści siedem złotych 95/100 ) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

/-/ Małgorzata Wierzba-Golicka

Sygn. akt I Ns 9/15

## UZASADNIENIE

### ***postanowienia z dnia 31 maja 2017r.***

Wnioskodawcy J. Z. i M. Z. wnieśli o ustanowienie służebności przesyłu na nieruchomości położonej w miejscowości P. oznaczonej jako działka nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Ostrzeszowie prowadzi księgę wieczystą (...). Służebność miała dotyczyć dwóch napowietrznych linii elektrycznych: średniego i niskiego napięcia. Za ustanowienie służebności przesyłu wnioskodawcy zażądali wynagrodzenia w kwocie 1500,- złotych miesięcznie.

Uczestnik postępowania (...) S.A. w stosunku do służebności dotyczącej linii niskiego napięcia podniósł zarzut zasiedzenia, natomiast wyraził zgodę na ustanowienie służebności przesyłu dotyczącej linii średniego napięcia. Uczestnik postępowania kwestionował jednak wysokość wynagrodzenia za ustanowienie służebności wskazaną we wniosku.

Uczestnik postępowania Skarb Państwa – Starosta Ostrzeszowski pozostawił wniosek do uznania Sądu.

### ***Sąd ustalił, co następuje.***

Nieruchomość oznaczona jako działka nr (...) położona w miejscowości P. stanowi własność wnioskodawców J. Z. i M. Z.. Nieruchomość pozbawiona jest dostępu do drogi publicznej.

#### Okoliczność bezsporna.

Na nieruchomości tej posadowione są urządzenia elektroenergetyczne – linia napowietrzna niskiego napięcia o mocy 0,4 kV oraz linia średniego napięcia o mocy 15 kV, stanowiące własność uczestnika postępowania (...) S.A..

#### Okoliczność bezsporna.

Powierzchnia służebności przesyłu na działce nr (...) wynosi dla linii średniego napięcia 0,0360 ha.

#### Dowód: opinia biegłego J. K. k. 69-87.

Wysokość wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu wynosi 3775,- złotych. Wartość ta uwzględnia zarówno szkodę trwałą polegającą na obniżeniu wartości nieruchomości z uwagi na umiejscowienie na niej urządzenia przesyłowego jak i wartość wynagrodzenia za dalsze korzystanie z przedmiotowej nieruchomości.

#### Dowód: opinia biegłej E. L. k. 186-218 wraz z opinią uzupełniającą k. 259-265.

Linia niskiego napięcia znajduje się na nieruchomości wnioskodawców nieprzerwanie od 1975 roku.

#### Okoliczność bezsporna.

Przedmiotowa linia niskiego napięcia stanowiła zorganizowaną część majątku poprzedników prawnych uczestnika postępowania. Napowietrzne linie energetyczne 0,4 kV stanowiły mienie państwowe. Do dnia 27 lutego 1985r. zarząd tym mieniem sprawowało (...) w P., następnie (...)w P., a od dnia 1 stycznia 1989r. przedsiębiorstwo państwowe (...) w K.; następnie (...) Spółka Akcyjna ( od 1996 roku pod nazwą (...) S.A. ), (...) S.A. ( późniejsza nazwa (...) S.A. ) oraz w końcu uczestnik postępowania (...) S.A.. Uczestnik postępowania, podobnie jak jego poprzednicy prawni posiada tytuł

prawny do nieruchomości, gdzie posadowiony jest Główny Punkt Zasilania (...), którego elementem zorganizowanej infrastruktury sieciowej są urządzenia przesyłowe posadowione na nieruchomości wnioskodawcy.

Dowód: decyzja k. 69-70, odpis księgi wieczystej k. 95-96v, postanowienia k. 97, 102-107, zarządzenie k. 98-101, akt notarialny k.75-76v, zeznania świadka T. M. k. 141-141v akt.

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie wyżej wymienionych dokumentów, opinii biegłych E. L. i J. K., zeznań świadka T. M. oraz przesłuchania wnioskodawcy.

Sąd nie uznał za udowodnione twierdzeń wnioskodawców co do wysokości wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu. Nie wskazali oni w żaden sposób na jakiej podstawie wyliczyli, iż wysokość wynagrodzenia powinna wynosić 1500,- złotych miesięcznie. Dlatego też twierdzenia te jako gołosłowne oraz sprzeczne z opinią biegłej E. L. nie mogły stanowić podstawy do ustalenia stanu faktycznego w sprawie. Brak było również podstaw, do zakwestionowania opinii biegłej E. L., która jest spójna i logiczna oraz sporządzona zgodnie z zasadami fachowości i rzetelności. Biegła w sposób jasny i czytelny wskazała na jakiej podstawie ustaliła wysokość wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu. Uczestnik postępowania (...) S.A. w odpowiedzi na wniosek stwierdził, że linia energetyczna niskiego napięcia została wybudowana w 1966 roku, natomiast wnioskodawca w trakcie przesłuchania wskazał, iż znajduje się ona na jego działce od 1975 roku. Na podstawie wyżej wymienionych twierdzeń stron Sąd uznał, iż w sprawie bezspornym jest, iż linia niskiego napięcia znajdowała się na nieruchomości powoda już w 1975 roku.

### ***Sąd zważył, co następuje.***

Wnioskodawcy wnieśli o ustanowienie służebności przesyłu. Uczestnik postępowania (...) S.A., w stosunku do linii niskiego podniósł zarzut zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej służebności przesyłu, powołując się na wzniesienie widocznych i trwałych urządzeń oraz korzystaniu z nich przez poprzedników prawnych uczestnika postępowania a następnie w podobnym zakresie na korzystaniu z tych urządzeń i konserwacji ich przez uczestnika postępowania.

Tym samym podstawową kwestią stało się ustalenie, czy podniesiony przez uczestnika postępowania zarzut zasiedzenia służebności gruntowej zasługuje na uwzględnienie. W razie bowiem pozytywnego rozstrzygnięcia, bezzasadnym stanie się ustanawianie służebności przesyłu w zakresie linii niskiego napięcia, skoro służebność gruntowa odpowiadająca treści służebności przesyłu istnieje, a uczestnik postępowania nabył ją w drodze zasiedzenia.

Dopuszczalność nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej o treści odpowiadającej treści służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu ( art. 305<sup>1</sup> – 305<sup>4</sup> kc ) została przyjęta w orzecznictwie ( por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2008r. w sprawie III CZP 89/08, LEX nr 458125, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2008r. w sprawie II CSK 389/08, LEX nr 484715, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2008r. w sprawie I CSK 171/08 ).

Zgodnie z art. 292 kc służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie tylko w wypadku, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia. Przepisy o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie stosuje się odpowiednio.

Przesłankami zasiedzenia służebności gruntowej są: 1) posiadanie służebności, polegające na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia w zakresie odpowiadającym treści służebności; 2) upływ oznaczonego w ustawie czasu, w zależności od tego, czy posiadacz służebności był w dobrej, czy w złej wierze. Definicja posiadacza służebności zawarta jest w art. 352 kc. Według tego przepisu posiadaczem służebności jest ten, kto faktycznie korzysta z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności.

Gdy chodzi o upływ czasu jako przesłankę zasiedzenia, to art. 172 kc przewiduje dla nieruchomości dwudziestoletni i trzydziestoletni termin zasiedzenia. Terminy te zostały wprowadzone przez ustawę z dnia 28 lipca 1990r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny ( Dz. U. Nr 55, poz. 321 z późn. zm. ); poprzednio wynosiły dziesięć lat i dwadzieścia. Te

krótsze terminy stosuje się, gdy zasiedzenie nastąpiło przed wejściem w życie wyżej wymienionej noweli, to jest przed dniem 1 października 1990r. ( zob. w szczególności uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 1991r. w sprawie III CZP 73/90, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 września 1993r. w sprawie II CRN 89/93, Lex nr 110583 ). Jeśli bieg zasiedzenia rozpoczął się, ale nie zakończył przed tą datą, mają zastosowanie terminy dwudziestoletni i trzydziestoletni ( art. 9 ustawy z dnia 28 lipca 1990r. ).

Bez wątpienia korzystanie przez poprzedników prawnych uczestnika postępowania z trwałych i widocznych urządzeń przesyłowych ( słupów energetycznych i linii energetycznych ) było posiadaniem prowadzącym do zasiedzenia.

Posiadanie to prowadziło do zasiedzenia służebności, bowiem zgodnie z art. 38 ust. 2 obowiązującej w czasie budowy urządzeń ustawy z dnia 12 marca 1958r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości ( Dz. U. Nr 10. poz. 64 z 1974r. ) – pozostawiono w mocy szczególny tryb zajęcia nieruchomości określony w ustawie z dnia 28 czerwca 1950r. o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli ( Dz. U. nr 32, poz. 135 z 1954 r. ze zm. ) Przepis art. 4 ustawy o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli stanowił, że we wsiach i osiedlach objętych zarządzeniem o powszechnej elektryfikacji – osobom posiadającym odpowiednie upoważnienie właściwego przedsiębiorstwa elektryfikacji rolnictwa służyło prawo wstępu na posesje i do budynków, dokonywania tam oględzin i pomiarów oraz do wykonywania robót, zakładania urządzeń, jakich wymagać będzie powszechna elektryfikacja, stosownie do zarządzenia określonego w art. 1 ust 1 ustawy. Właściciel, użytkownik, dzierżawca, najemca, posiadacz lub zarządca budynku albo posesji obowiązany był umożliwić wstęp i wykonanie czynności określonych w ustępie 1 (art. 4 ust 2 ustawy o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli ). Nie budzi zatem wątpliwości, że dostarczanie przez państwowe przedsiębiorstwa energetyczne energii elektrycznej oraz budowa i konserwacja urządzeń do tego służących było wykonywane w ramach działalności gospodarczej państwa, a więc w ramach dominium, a nie imperium ( por. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2008r. w sprawie I CSK 171/08 ).

Nie stanowiła przeszkody do nabycia służebności gruntowej przez zasiedzenie okoliczność, że przed dniem 1 lutego 1989r. to jest przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 31 stycznia 1989r. o zmianie ustawy kodeks cywilny ( Dz. U Nr 3, poz. 11 z 1989r. ) państwowe osoby prawne nie mogły nabyć własności nieruchomości, a tym samym służebności, gdyż nie władają nieruchomościami w imieniu własnym, lecz sprawowały zarząd mieniem państwowym w ramach zasady jednolitej własności państwowej ( art. 128 kc w brzmieniu sprzed 1 lutego 1989r. ). Skoro jednak przedsiębiorstwa nie sprawowały władztwa w imieniu własnym i na własną rzecz, to czyniły to w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa jako dzierżyciele. Zgodnie bowiem z treścią art. 338 kc – kto rzeczą faktycznie włada za kogo innego, jest dzierżycielem ( por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2006r. w sprawie I CSK 11/05, LEX nr 181257 ). Od momentu wybudowania linii energetycznej Skarb Państwa znajdował się w posiadaniu tych urządzeń, zmierzającym do nabycia służebności gruntowej przez zasiedzenie. Stanowisko takie potwierdził również Sąd Najwyższy, w którym stwierdził, że „korzystanie przez przedsiębiorstwo państwowe z nieruchomości w sposób odpowiadający treści służebności gruntowej, prowadzące do zasiedzenia służebności gruntowej przed dniem 1 lutego 1989r., stanowiło podstawę do nabycia tej służebności przez Skarb Państwa” ( por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2009r. w sprawie III CZP 70/09 ).

Zgodnie z treścią art. 292 kc służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie tylko w wypadku gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia. Przepisy o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie stosuje się odpowiednio. Natomiast zgodnie z treścią art. 172 § 1 i 2 kc posiadacz nieruchomości nie będący jej właścicielem nabywa własność, jeżeli posiada nieruchomość nieprzerwanie od lat dwudziestu jako posiadacz samoistny, chyba, że uzyskał posiadanie w złej wierze. Po upływie lat trzydziestu posiadacz nieruchomości nabywa jej własność choćby uzyskał posiadanie w złej wierze. Odpowiednie stosowanie przepisów o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie oznacza między innymi ocenę zakresu posiadania z uwzględnieniem specyfiki służebności. Posiadanie służące do nabycia służebności gruntowej w drodze zasiedzenia ma bowiem inny zakres niż posiadanie prowadzące do nabycia przez zasiedzenie własności. Posiadanie służebności nie musi bowiem być wykonywane w sposób ciągły, lecz stosownie do potrzeb ( por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2006r. w sprawie II CSK 119/06, LEX nr 447190 ).

Odnosząc powyższe rozważania do stanu faktycznego niniejszej sprawy, zdaniem Sądu, uczestnik postępowania wykazał, że jego poprzednicy prawni wzniesli trwale i widoczne urządzenia przesyłowe, które następnie poddawali konserwacji, co czyni również obecnie uczestnik postępowania. Ponadto dysponowali oni tytułami prawnymi do posiadania nieruchomości władnącej, dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...), gdzie posadowiony jest Główny Punkt Zasilania (...) G.. Przeniesienie posiadania urządzeń służących do wykonywania służebności obciążającej nieruchomość wnioskodawcy ze Skarbu Państwa na rzecz poprzednika prawnego uczestnika postępowania, a związanej z korzystaniem z linii energetycznej nastąpiło na podstawie decyzji stwierdzającej nabycie z dniem 5 grudnia 1990r. przez przedsiębiorstwo państwowe (...)z mocy prawa użytkowania wieczystego gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa oraz własności budynków, budowli i innych urządzeń znajdujących się na gruntach.

Posiadanie służebności gruntowej wykonywane przez poprzedników prawnych wnioskodawcy w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa a polegające na umieszczeniu na nieruchomości linii energetycznej niskiego napięcia oraz dokonywania jej bieżących napraw, przeglądów i konserwacji wyczerpywało przesłankę z art. 292 kc, to jest przesłankę korzystania z trwałego i widocznego urządzenia.

Linia niskiego napięcia istniała już w 1975 roku. Sąd nie rozstrzygał w przedmiocie dobrej lub też złej wiary uczestnika postępowania, ponieważ zarówno termin dwudziestoletni jak i trzydziestoletni upłynął przed wniesieniem wniosku, nie miałyby to więc wpływu na treść rozstrzygnięcia.

Z powyższych względów orzeczono o oddaleniu wniosku w zakresie ustanowienia służebności przesyłu dotyczącej linii niskiego napięcia.

Zgodnie z brzmieniem przepisu art. 305<sup>1</sup>kc nieruchomość można obciążyć na rzecz przedsiębiorcy, który zamierza wybudować lub którego własność stanowią urządzenia, o których mowa w art. 49 § 1, prawem polegającym na tym, że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń ( służebność przesyłu ).

Zgodnie z art. 305<sup>2</sup>§ 2 kc jeżeli przedsiębiorca odmawia zawarcia umowy o ustanowienie służebności przesyłu, a jest ona konieczna do korzystania z urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1, właściciel nieruchomości może żądać odpowiedniego wynagrodzenia w zamian za ustanowienie służebności przesyłu. Do służebności przesyłu stosuje się odpowiednio przepisy o służebnościach gruntowych (art. 305<sup>4</sup>kc ).

W niniejszej sprawie wnioskodawcy wnieśli o ustanowienie służebności przesyłu dotyczącej linii średniego napięcia 15kV, czemu nie sprzeciwili się uczestnicy postępowania, spornym jedynie pozostawało wynagrodzenie za ustanowienie ww. służebności. Wysokość przedmiotowego wynagrodzenia została ustalona, na kwotę 971,- złotych, w oparciu o pisemną opinię biegłej E. L. wraz z opinią uzupełniającą.

W związku z powyższym w pkt 1 postanowienia ustanowiono służebność przesyłu linii średniego napięcia na należącej do wnioskodawców nieruchomości, jednocześnie w pkt 2 uczyniono opinię biegłego J. K. integralną częścią tegoż postanowienia, gdyż zawiera ona szczegółowy opis przedmiotowej służebności. Należy wskazać, iż przebieg służebności nie uwzględnia przebiegających po nieruchomości wnioskodawców dróg dojazdowych do linii energetycznych. Wniosek dotyczył jedynie służebności przesyłu, a nie służebności drogi koniecznej do służebności przesyłu. Ponadto ustalanie dróg dojazdowych do służebności przesyłu poprzez działkę nr (...), byłoby bezcelowe, gdyż cała działka pozbawiona jest dostępu do drogi publicznej. W pkt 3 postanowienia zasądzono od uczestnika postępowania (...) S.A. na rzecz wnioskodawców kwotę 971,- złotych tytułem wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu.

Orzekając o kosztach postępowania Sąd postanowił nie modyfikować ogólnej zasady ponoszenia kosztów postępowania nieprocesowego wyrażonej w art. 520 § 1 kpc, dlatego też w pkt 4 postanowienia oddalono wniosek wnioskodawców o zasądzenie na ich rzecz kosztów postępowania, a w pkt 5 postanowienia ustalono, iż strony

ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie. Nieuiszczone koszty sądowe, na które składa się wynagrodzenie biegłego J. K. ( 5342,58 złotych ) oraz biegłej E. L. ( 2733,32 złotych ) rozdzielono w częściach równych pomiędzy właścicieli obciążonej nieruchomości a przedsiębiorstwo przesyłowe, o czym orzeczono w pkt 6 i 7 postanowienia, uwzględniając wpłaconą przez wnioskodawców zaliczkę w kwocie 700,- złotych.

/-/ Małgorzata Wierzba-Golicka